

המעבר לשלב ב' עלול לאפשר לחמאס שיקום צבאי ולסכן את הישגי המלחמה

15.01.2026 | שבת בן מאיר written by

הכרזת הממשל האמריקני על המעבר ליישום שלב ב' של תוכנית טראמפ הגיעה בזמן שהעיניים בישראל ובעולם היו נשואות לאיראן. לכן נחלצה מהדיון הציבורי הנוקב שהיה נכון לה.

ושינגטון מבקשת לממש את השלב השני אף שעדיין לא הוחזר החטוף החלל האחרון, רס"מ רן גואילי, כאשר בשטח נרשמה השבוע שורת הפרות של הפסקת האש, וכשחמאס מתחמש, משקם את יכולותיו ומבסס את משילותו.

לא צריך להיות גאון גדול כדי להבין אילו לקחים חמאס יכול ללמוד מכך לקראת תחילתו של השלב שמחייב אותו לוותר על נשקו. על הביטחון העצמי של הנהגת הארגון יכולה להעיד התבטאותו של אחד מבכיריה, מחמוד מרדאווי. בתגובה לפרסום בדבר מינויו של ניקולאי מלדנוב לניהול "מועצת השלום" הבהיר מרדאווי כי שמו של הבכיר הבולגרי לא הועבר להתייחסותו הרשמית של חמאס, והדגיש כי הארגון "דוחה כל צורה של אפטרופסות חיצונית".

בעקבות הביקורת שהחלה להישמע, בישראל התקבלו מסרי הרגעה. הראשון: נסיגת צה"ל בהתאם לשלב ב' תהיה רק לאחר שיוחזר רן גואילי. השני, יש תוכנית לפירוק הנשק. המסר השלישי היה שאם לא יהיה פירוז גם לא יהיה שיקום.

אם כך הדבר, לשם מה ההכרזה? המצדדים בה יטענו כי היא נחוצה כדי לתחזק את ההסכם, להשאיר על סדר היום את הרעיון המסדר שלו ואת מחויבות הצדדים, ולשמר גם את המומנטום שיצרה תוכנית עשרים הנקודות. יותר מכך, ההכרזה תסייע להתקדם לפחות בכינון "הוועדה המנהלת" ובהשלמת בנייתו של הכוח הרב-לאומי, ותאפשר לפתוח את מעבר רפיח לתנועת אנשים וגם להיכנס לשיח מעשי על פירוק הנשק.

לאחר ההישגים שרשמו בשחרור החטופים ובעניינים נוספים, הנשיא דונלד טראמפ וצוותו קנו בדין את האמון שניתן בהם מצד ישראל. אין כל ספק באשר לכוונותיהם הטובות. עם זאת, אפשר לפקפק בתוחלת ובכדאיות של הצעדים האלה.

כך לדוגמה בעניין כינון ועדת הטכנוקרטים לניהול ענייני עזה. עם כל ההערכה לתהליך היסודי שבו נבחרו חבריה, אין בו כדי להרגיע את החששות מפני האפשרות שהיא תשמש ממשל בובות שבחסותו חמאס ימשיך להשתקם ולבנות את כוחו.

חמאס היה נכון לוותר על השלטון האזרחי ברצועת עזה כבר לפני חודשים ארוכים. יש לדייק: הוא הסכים לוותר על השלטון האזרחי ולא על השליטה בפועל, שאותה הוא מממש באמצעות כוחו הצבאי.

לחמאס ברור שכל זמן שהוא ישמר את מעמדו כגורם הכוח העיקרי ברצועה, על פיו יישק כל דבר. יתרה מכך, הוא יוכל להתפנות מהעיסוקים האזרחיים ולפנות את כל מרצו לשיקום יכולותיו הצבאיות, ולשם כך גם לנצל בעורמה את המשאבים ששלטון זה יגייס למען הציבור. תהיה זו חיזבאליזציה של עזה. היינו בסרט דומה בלבנון.

באשר להתפרקות חמאס מנשקו, חדי השמיעה הבחינו מן הסתם בהפחתת ההתבטאויות בנושא זה מצד דוברי חמאס בתקופה האחרונה, כנראה בעצת הטורקים והקטארים. את עמדתם לגביה הם הציגו לא אחת בבהירות ובעקביות: "ההתנגדות המזוינת לכיבוש הישראלי היא זכות של כל העם הפלסטיני על כל האדמה הפלסטינית, ולא רק זכותו של חמאס", אמרו אז בארגון הטרור. איך זה מתיישב עם דרישת הפירוז? לא חסרים רעיונות יצירתיים שיאפשרו לטעון לפירוז וגם להשאיר את חמאס חמוש? החל מהפקה מרשימה של אירוע מסירת נשק מול צלמי התקשורת, וכלה בהסכמות על שילוב הנשק עם נושאי בחלק מהכוחות החדשים בעזה. יצירתיות אף פעם לא חסרה באזורנו.

על כך יגידו מצדדי התוכנית שאם חמאס לא יתפרק מנשקו? לא יהיה שיקום. אולם השיקום הצבאי של חמאס כבר התחיל, הוא לא תלוי במהלכי השיקום הגדולים של התשתיות והמבנים, והוא מתאפשר בראש ובראשונה הודות לאספקה האזרחית. מאות המשאיות שנכנסות לעזה פורקות גם גנרטורים ואמצעים דו-שימושיים, שמשמשים את חמאס לשיקום יכולותיו. כל זה, עוד מבלי לדבר על הברחות הנשק, וכאשר מעבר רפיח עדיין סגור.

מערכת הביטחון מתגאה מעת לעת בהצלחותיה לסכל הברחה כזו או אחרת. צריך לשבח אותה על כך. לצד זאת, כדאי שנספור את כמות הצלחות מתוך סך כל הברחות, ולא בפני עצמן. לא בטוח שהתמונה תוכל אז להרגיע אותנו.

המעבר לשלב ב' של תוכנית טראמפ עלול לסכן את הישגיה של ישראל במלחמה. על קירות המפקדה הבינלאומית בקריית-גת מתנוססת תוכנית עשרים הנקודות של טראמפ באותיות של קידוש לבנה. כדאי שגם בישראל נחזור להדגיש את יעדינו מול עזה: מיטוט שלטון חמאס, במובן של הפקעת שליטתו, פירוז הרצועה מכל נשק, ומניעת שיקום צבאי והברחות.

אם לא מחר, אז מחרתיים

בעת כתיבת שורות אלו לא ברור אם הנשיא טראמפ יממש את איומו לתקוף באיראן. לא ברור גם מצבו של גל המחאות. קשה להפריז במשמעות החלטתו לדחות לפחות לעת-עתה כל דו-שיח עם איראן.

שלא כמו בקודמיו, בגל המחאות הנוכחי קשורים שלושה מאפיינים בהתנהלות המערכת מחוץ לאיראן. הראשון הוא הגיבוי שמעניק טראמפ למפגינים, עד כדי איום בפעולה צבאית. השני הוא הפעלת שירות אינטרנט הלוויינים סטארלינק, שהמידע דרכו אומנם מגיע בטפטוף, אך מונע את החשכה הדיגיטלית המוחלטת שהמסטר מבקש להטיל. המאפיין השלישי הוא היעדר תקווה,

לפחות באופן הקרוב.

למשטר בטהרן אין תשובות למצוקה הכלכלית הקשה. אין הוא יכול לצפות לישועה מצד בני בריתו, ששקועים גם הם במצוקה או במבוכה. הוא גם לא יכול לנחם את אזרחיו באמירה שהגל יחלוף בקרוב, כשלנשיא טראמפ יש עוד שלוש שנות כהונה בבית הלבן.

גם אם החלפת המשטר לא הוגדרה כיעד רשמי של ארה"ב, התנהלותו של הנשיא מלמדת כי זהו היעד הרצוי בראייתו. טראמפ מבין כי כל עוד יתקיים המשטר הנוכחי, כל ההישגים מולו יהיו זמניים. הנשיא האמריקני גם מבין כי החלפת המשטר בטהרן תהיה להישג ההיסטורי הגדול ביותר שיירשם לזכותו. מסיבות ברורות, הבנה זו לא מקבלת הגדרה רשמית. עוד חזון למועד.

כך או אחרת, כל עוד תימשך המצוקה הכלכלית ² הגעתו של גל נוסף היא רק עניין של זמן. אפשר להניח שמרחקי הזמן בין הגלים יתקצרו ושתעוזת המפגינים תגבר. מציאות כזו מבטיחה התשה מתמשכת של המשטר, ותאלץ אותו להתמקד בבעיותיו ובשרידותו עד שתגיע נפילתו.

במציאות הדינמית שבה אנו חיים, קשה לדעת מה ילד יום. ישראל צריכה להיות ערוכה לכל התרחישים. הצד השווה בכולם הוא מוכנות להתקפה מצד איראן ושלוחיה.

התפרסם במקור ראשון, בתאריך 16 לינואר 2026.